

نامه سرگشاده دوم نهضت آزادی ایران

به شورای مرکزی دفتر تحکیم وحدت

دوستان، برادران و خواهران ایمانی

با سلام، بعد از آن که نامه مورخ ۷۶/۷/۲۹ نهضت آزادی ایران به دفتر تحکیم وحدت ارسال شد، بیانیه تحلیلی مورخ ۷۶/۸/۴ آن دفتر به دستمان رسید و لازم دانستیم که نکاتی را علاوه بر آنچه در آن نامه آمده است به شرح زیر به اطلاع شما و همه دانشجویان مبارز و حق طلب برسانیم:

۱- این که دفتر تحکیم وحدت اطلاعیه چاپ شده در روزنامه‌های کیهان و رسالت را «مجهول‌الهویه» (شبنامه) خوانده، آن را فاقد جایگاه حقوقی دانسته و از آن تبری جسته است، باعث خوشوقتی است.

۲- بدون تردید، در برخی از مواضع نهضت آزادی ایران و دفتر تحکیم وحدت تفاوت‌های اصولی وجود دارد. تفاوت‌های سیاسی و فکری در جامعه بشری امری طبیعی و متعارف است. در شرایط کنونی ایران که میهن عزیزمان دوران انتقال و تحول و گذار تاریخی خود را طی می‌کند، تفاوت‌های جدی و اصولی اجتناب‌ناپذیر و از جهاتی رحمت الهی است.

۳- نهضت آزادی ایران از انتقاد جدی نسبت به عملکرد خود - نه تنها از سوی دفتر تحکیم وحدت، بلکه از جانب هر گروه و حزب دیگری - تا آنجا که بر پایه عقلانیت و با رعایت تقوای سیاسی و به دور از فرصت‌طلبی و انحصارگرایی باشد، استقبال می‌کند. رشد و ارتقای فکری، فرهنگی و سیاسی جامعه، خصوصاً در محیط‌های دانشگاهی، به این نوع تقابلهای خیرخواهانه و رقابت‌های متکی بر تقوا نیاز مبرم دارد.

۴- اولاً، اگرچه دولت موقت اصولاً دولت نهضت آزادی ایران نبوده و نهضت آزادی مکلف به دفاع از دولت موقت به صورت تام نیست، این بیان که «ماهیت لیبرالیسم سنتی که در دولت موقت نهادینه شده بود» کاملاً نادرست است و ما مخالف جدی و اصولی آن هستیم.

ثانیاً، نه نهضت آزادی ایران یک گروه راستگرا و نه هر جنبش دانشجویی علی‌الاطلاق رادیکال است، کما این که در میان تشکلهای دانشجویی فعلی، واحدهای دانشجویی فعال وابسته به خط راست ارتجاعی نیز وجود دارد. چه بسیار سازمانهای چپ و رادیکال که به دلیل افراطی‌گری سر از راست درآورده‌اند. نیت و کوشش نهضت آزادی ایران این بوده و هست که از خط واسط و شاهد، به مفهوم قرآنی آن، و همچنین از روش متعادل «طریق‌الوسطی» که در نهج‌البلاغه - کلام امیر مؤمنان علی(ع) - بدان توصیه شده است، بیرون نرود.*

* الیمین و الشمال مضله والطریق الوسطی هی‌الجاده.

به علاوه اگر رادیکالیسم، ایستادگی و مقاومت در برابر گرایش انحرافی نیروهای داخل و یا خارج نظام باشد، نهضت آزادی ایران از معدود احزابی است که همواره در رژیم گذشته و پس از انقلاب در برابر این انحرافات ایستاده است و اگر بنا به انحصارگری و سرکوب آزادیها از سوی هر گروه، چه راست سنتی و چه چپ رادیکال باشد، نهضت آزادی ایران به صورت مبنایی آن را رد می‌کند و در مقابل آن می‌ایستد.

در هر حال، این انتظار را داریم که حداقل بعد از گذشت ۱۹ سال، مواضع نهضت آزادی ایران در یک مناظره جدی و اصولی به بحث آزاد گذاشته شود و از دادن شعار و کلی‌گویی غیرمستند پرهیز گردد.

۵- انتظار می‌رفت که دفتر تحکیم وحدت با صراحت و شجاعت از پیشتازی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی امیرکبیر استقبال و حمایت می‌کرد تا در عمل قدمی در راه باز شدن فضای سیاسی جامعه برداشته باشد.

شما ضمن دفاع از ریاست جمهوری آقای خاتمی مدعی شده‌اید که سهمی شایان در پیروزی ایشان داشته‌اید و صراحتاً به نقش مؤثر خود در انتخابات اخیر و پدیده دوم خرداد اشاره کرده‌اید. اما قطعاً انگیزه شما در این عمل، فقط یک انگیزه سلبی برای جلوگیری از پیروزی نامزد خط راست انحصارطلب نبوده است؛ بلکه به صورت ایجابی و با درک منطقی، اعتقاد واقعی و وفاداری اصولی به برنامه سیاسی آقای خاتمی، یعنی توسعه سیاسی و ایجاد جامعه مدنی، بوده است.

یکی از مشخصات جنبش‌های رادیکال دانشجویی برداشتن گامهای شجاعانه در رفع موانع توسعه سیاسی، یعنی قبول تسامح و تساهل و سازگاری (و نه سازشکاری) با اندیشه‌های متفاوت و حتی مخالف می‌باشد. دفتر تحکیم وحدت چگونه می‌تواند بدون رادیکالیسم در عمل سیاسی، جو یکسویه کنونی را بشکند و راه را برای تعاطی و تضارب افکار و در نتیجه، شکوفا شدن خلاقیت های ذهنی و ارتقای دانش و بینش سیاسی دانشجویان هموار سازد؟

رادیکالیسم جنبش دانشجویی به معنای باقی ماندن در گذشته و خود را اسیر پیش‌فرضهای واقعی یا غیرواقعی کردن نیست. باید شجاعانه گام برداشت و از برنامه رئیس جمهور - و نه الزاماً شخص ایشان - دفاع کرد؛ هم خود به آن برنامه‌ها عمل نمود و هم اجرای آن را از دولت خواست.

۶- تمامی گروههایی که با اعتقاد به اصول و ارزشهای مکتب رهایی‌بخش اسلام و حفظ منافع و مصالح ملی در جهت باز کردن فضای سیاسی کشور و خارج کردن اهرمهای قدرت سیاسی از دست گروه تمامیت خواه حاکمیت تلاش می‌کنند، باید توجه داشته باشند که یکی از شیوه‌های انحصارطلبان برای جلوگیری از شکستن جو رعب و وحشت و دیوار انحصار، ایجاد اختلاف در میان گروهها و سازمان‌هایی است که ضمن حفظ مواضع اصولی خود و با وجود اختلاف نظر با یکدیگر، برای باز کردن فضای سیاسی کشور و حاکم شدن قانون تلاش می‌کنند. این نیروهای روشنگر باید توجه داشته باشند که در چنین شرایطی، مطرح کردن هرگونه موضوعی که در راستای شکستن انحصار نباشد، پرداختن به موضوعات جنبی تلقی شده، ثمری جز افتراق در میان نیروهای هم‌هدف در پی نخواهد داشت.

همه کسانی که به آزادی اندیشه و بیان و قانونمند شدن جامعه اعتقاد دارند تنها در یک فضای باز و تسامح و تساهل و سازگاری است که می‌توانند اختلاف دیدگاههای خود را مطرح نموده و در نهایت در کنار یکدیگر و به طور هماهنگ از منافع و مصالح ملی کشور دفاع نمایند.

چاپ اعلامیه جعلی تحت عنوان «جمعی از اعضای قدیمی دفتر تحکیم وحدت» در اعتراض به ارتباط بعضی از اعضای محترم این دفتر با نهضت آزادی ایران در شماره مورخ ۷۶/۷/۲۰ روزنامه‌های کیهان و رسالت که نشریات ارگان جناح تمامت‌خواه حاکمیت تلقی می‌شوند، نشان‌دهنده ترس و نگرانی آن جناح از شکل‌گیری چنین فرایندی است و در عین حال، بازی و ترفندی سیاسی برای جلوگیری از رشد روزافزون این روند اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. مقاله روزنامه کیهان به تاریخ دوشنبه ۷۶/۸/۵، تحت عنوان «ما همین را می‌خواستیم»، گواهی بر صحت این تحلیل می‌باشد.

ما بار دیگر بر آمادگی و علاقه خود به شرکت در میزگردها و جلسات مناظره در محیط‌های دانشجویی تأکید می‌کنیم و از خداوند منان برای همه دستداران و خدمتگزاران ایران و اسلام سعه صدر و شکیبایی و بردباری در برابر افکار و اندیشه‌های مخالف یا متفاوت خواهانیم.

نهضت آزادی ایران

آبان ماه ۷۶